

Povaha a dynamika udržování míru

Toto téma je nesmírně rozsáhlé a komplexní, které podobně jako další jevy soudobé společnosti není snadné definovat či stručně vyjádřit několika jednoduchými kategoriemi nebo slovy.

Současné doktríny ohledně konceptů udržování míru zahrnují těchto čtrnáct operačních pohledů:

1. Pozorování a hlášení pozorování generálnímu sekretáři OSN (či jiným politickým institucím).
2. Vyšetřování sporů a konfliktů.
3. Jednání se stranami, aby se předešlo obnovení nepřátelství.
4. Monitorování zastavení palby, příměří nebo doby klidu zbraní.
5. Vsunutí intervenčních jednotek mezi nepřátelské síly a jejich odzbrojení.
6. Dohled nad stažením nebo znovunasazením jednotek do předem stanovených pozic, nad pohybem jednotek, munice, výstroje a výzbroje v nejcitlivějších oblastech konfliktu.
7. Udržování práva a pořádku.
8. Podpora dialogu a vnitřní pacifikace.
9. Poskytování humanitární pomoci a naléhavé zdravotní pomoci.
10. Pomoc při umísťování odsunutých a uprchlíků.
11. Pomoc obyvatelstvu při návratu do normálního života.
12. Monitorování plebiscitu nebo voleb (volební registry, volební kampaně, příprava voleb, vlastní volby, doplňovací volby).
13. Pomoc a ochrana přechodu k nezávislosti, respektive při vzniku nových státních celků.
14. Pomoc a monitoring při budování, výcviku, aktivitách ozbrojených sil a policie v souladu s obecně přijatými zásadami.

Tento vojensko-politický koncept a doktrína jsou novým prvkem operačního plánování všech ozbrojených sil a mezinárodních organizací, a to dokonce i při stanovení hospodářských a tarifních opatření.

Středem zájmu jsou mírové operace

Historicky multilaterální udržování míru vzniklo v druhé polovině minulého století a v období mezi první a druhou světovou válkou prošlo „experimentálním“ stupněm vývoje. Oficiální uznání získalo zřízením tzv. systému Spojených národů. V období od konce druhé světové války a pádem berlínské zdi byly mírové operace většinou na okraji zájmu jak

veřejného mínění, tak světových (i regionálních) center formování politiky. Po skončení studené války se díky řadě různých konfliktů staly mírové operace jedním z úhelných kamenů mezinárodní politiky.

Co to vlastně je „udržování míru“? Na tuto otázku zatím neexistuje žádná jasná odpověď, vyjma definování základního konceptu: jsou to především aktivity mezinárodních organizací (respektive regionálních organizací či jen skupiny států), které se snaží buď zabránit válce mezi dvěma státy (nebo válce v rámci jednoho státu mezi jeho různými etnickými, politickými a náboženskými skupinami) prostřednictvím vložených nestranných jednotek, nebo vzniku nebezpečných a destabilizujících krizových situací mezi státy (uvnitř státu).

Jak bylo zmíněno výše, je tato definice *udržování míru* velice obecná, i když v době po druhé světové válce byla vcelku adekvátní. Ve skutečnosti ale tehdy mezinárodní akce *udržování míru* nebyly na pořadu dne, protože ustoupily obecnějšímu kontextu konfrontace mezi Východem a Západem. Pro akce Spojených národů zbylo velmi málo místa; většinou se omezovaly na odesílání neozbrojených skupin pozorovatelů nebo ve vážnějších situacích i lehce vyzbrojených kontingentů na kontrolu hranic.

Akce OSN byly ve srovnání s politickými rolemi a funkcemi USA a SSSR skutečně pouze okrajové. Avšak postupně, byť poněkud váhavě, se aktivity OSN rozšiřovaly, hlavně jako důsledek zvyšující se naléhavosti různých krizí, jako tomu bylo v roce 1956, kdy byly nasazeny první velké intervenční jednotky podél Suezského kanálu, aby oddělily na jedné straně anglo-francouzské a izraelské jednotky, a egyptská vojska na straně druhé.

Funkce mírových sil, které byly dříve omezeny na pozorování, zprostředkovatelské mise a monitoring (UNTSO, UNMOGIP, UNGCI, UNTCOK, UNSCOB a USSCOB) zaznamenaly kvalitativní skok, když bylo rozhodnuto, aby mimořádné ozbrojené síly OSN UNEF (přejmenované v r. 1973 na UNEF I, kvůli rozlišení od UNEF II zřízené na Sinaji po jomkipurské válce) dlouhodobě kontrolovaly hranice mezi Izraelem a Egyptem a monitorovaly zastavení palby (pouze na egyptské straně hranice), zvláště v pásmu Gazy.

System se rozšiřuje

Změny v mezinárodních vztazích, zejména pak v tzv. třetím světě, vedly postupně k rozšiřování mírového mandátu OSN. Nicméně jednotky Spojených národů operovaly a stále operují ve špatně definovaném právním rámci, za špatně definovaných a zmatených institucionálních podmínek (práva a povinnosti jednotek OSN, systému C³I a služební podřízenosti) a s neuvěřitelně rizikovými rozpočtovými systémy. Byl to totiž právě princip „dobrovolných“ příspěvků, který vedl ke snižování kontingentu pozorovatelů intervenčních jednotek, působících na Kypru od r. 1964, i když místní situace vyžadovala zvýšenou opatrnost.

Od monitorování zastavení palby a zasazení intervenčních jednotek jsme dospěli až k mezinárodním policejním operacím a podpoře vlád proti povstalcům (Kongo), dozoru nad územními změnami (západní Nová Guinea, Namibie, Kambodža, Mosambik a Západní Sahara), monitorování voleb (Angola, Salvador a Západní Sahara), ochraně uprchlíků (Kurdistán). Je poskytována pomoc při přebudování státních struktur ořesených krizovými situacemi a občanskou válkou (Mosambik, Somálsko, Angola, Kambodža, Salvador a Haiti) a při odzbrojení nepřátelských stran (Střední Amerika a Irák).

V tomto rámci se vzájemně kříží různé zájmy, operační požadavky a politické mandáty, což činí zvláštní mírové mise v konkrétních zemích ještě obtížnějšími. Ty byly nejprve více méně improvizovány, a teprve později uváděny v soulad s postupně získávanými a rozšiřovanými zkušenostmi. Tato praxe je sice právními puristy kritizována, nicméně fakt, že jednotky nejsou sevřeny žádnými přesnými regulačními omezeními, umožňuje všem zúčastněným, jak generálnímu tajemníkovi, tak účastnickým státům, ve chvíli, kdy se situace stává příliš složitou a existuje riziko, že ztratí tvář, rychle vycouvat.

Systém mírových operací byl sice rozšířen, ale vnitřně se mu stále nedostává sladění a jasnosti, a to i ve velmi důležitých oblastech. Nejedná se totiž jen o funkční rozšíření, ale i o početní, což přirozeně vyplývá z prvního. Je skutečností, že OSN dnes realizuje více misí než v celé své předchozí historii, což s sebou přináší obrovské finanční a strukturální zatížení. Pokud bychom snad chtěli porovnat rozsah současných misí (v bývalé Jugoslávii, Somálsku a Kambodži), museli bychom se vrátit až k roku 1960, k misi v bývalém Belgickém Kongu (nyní Zaire). Na poučení z této mise bylo bohužel zcela zapomenuto.

V posledních měsících jsme přešli od operačního zasahování několika málo tisíce vojáků k operacím, kterých se účastní statisíce osob: 30 000 v Somálsku, stejný počet nebo i více v bývalé Jugoslávii, 20 000 v Kambodži, 7000 v Mosambiku, 5000 v Libanonu, 2000 na Kypru, 2000 v Kuvajtu, 2000 na Golanských výšinách, 2000 v Rwandě, a právě tolik bylo připraveno k vylovení na Haiti, 500 na Sahaře a dalších 1500 následovalo; dále se jedná ještě o stovky či více vojáků, policistů a pozorovatelů v Afghánistánu, Gruzii, Kašmíru, na Středním východě, Angole, Tádžikistánu, Arménii, Íránu, Iráku, Moldávii, Salvadoru a Kurdistanu.

Situace se může ještě zhoršovat: nedávné mise na Haiti, ve Rwandě, Západní Sahaře, Kuvajtu a Zakavkazsku i ty, které mají za sebou polovinu svého trvání, v Togo, Zaire, Jižní Africe, Srí Lance, v bývalé Jugoslávii (monitorovací dohody), na Šalamounových ostrovech, Súdánu a Angole, vyžadují obrovské zdroje všeho druhu, od politických (ty, zdá se, chybějí) až po finanční.

Rusko a bývalá Jugoslávie

Mimo tento výčet existují další skutečně citlivé problémy, jako je *udržování míru* v oblasti Společenství nezávislých států (SNS), na které si dělá nárok Rusko, či akce *vynucování míru*, kdy s ohledem na sváříci se strany existuje hrozba, že bude destabilizována mezinárodní bezpečnost.

Velmi citlivým problémem je ten první: Rusko vzniklo v důsledku rozpadu SSSR, s ohledem na ruské etnikum žijící v následnických státech zdědilo i zvláštní strategické a obranné zájmy. Ruský požadavek práva udržovat mír a bezpečnost na území bývalého Sovětského svazu vzbudilo značnou nevoli jak mezi zeměmi NATO a neutrálními státy, tak zvláště mezi státy bývalé Varšavské smlouvy a SNS. Ovšem tento požadavek se zřejmě s nějakou skutečnou opozicí nesetká.

O mírových operacích probíhajících v této oblasti existující často protichůdné zprávy. Jde jak o policejní akce, tak přímé nasazení vojsk, o záchranné operace a humanitární pomoc obleženému civilnímu obyvatelstvu, o nasazení nadnárodních sil na základě dohod. I časopis *Military Balance*, který je obvykle velmi dobře informován, neuveřejňuje podrobnosti, protože žádné přesné informace pro zhodnocení a analýzu neexistují.

Citlivým je také druhý problém, problém *vynucování míru*. Existuje sice jasně definovaný právní rámec - Charta spojených národů - ale je nesmírně těžké splnit politické podmínky pro jeho realizaci. První taková akce *vynucování míru* se uskutečnila r.1950 v Koreji, a to díky absenci Sovětského svazu při hlasování a nepřítomnosti komunistické Číny. Po přepadení Kuvajtu Irákem se opět tyto země zdržely veškeré operační iniciativy, což vlastně umožnilo druhou akci tohoto typu.

Bývalá Jugoslávie je příkladem nebezpečného balancování mezi *udržováním míru* (s minimálním použitím sil a souhlasem všech stran s přítomností OSN) a konceptem *zasazení sil* (intervence) pro *vynucení míru*.

Zasahují mezinárodní organizace

Stále se měnící situace v bývalé Jugoslávii je nesmírně komplexním problémem, jehož řešení se poprvé společně zúčastňují mezinárodní organizace jako ES (nyní EU), NATO a ZEU. To představuje další problém, neboť přítomnost těchto organizací není známkou jejich životaschopnosti, ale snahou o jejich legitimizaci. Protože jsou oběma své vlastní neohrabanosti (tzv. euro-kracie a NATO-kracie), hledají a také zde nacházejí příležitost jak pro svou nevojenskou angažovanost, např. civilně-vojenské monitorovací mise EU/ES v bývalé Jugoslávii, tak i pro praktickou angažovanost jako při operacích NATO *Deny Flight*, *Disciplined Guard*, *Sharp Vigilance* a *Sharp Fence*, odeslání velitelské jednotky severní skupiny vojsk k mírovým silám do Bosny a Hercegoviny, nebo při operacích organizovaných Západoevropskou unií - *Danube*, *Maritime Monitor*, *Maritime Guard* a společná operace NATO/ZEU *Sharp Guard*.

Posuzovat výsledky těchto akcí je velmi složité, byť nasazení sil přece jen speciální požadavky udržování stability v sousedících oblastech a při prevenci rozšiřování krizí (bylo-li to možné) splnilo. Musíme si uvědomit, že v případě jugoslávské krize NATO ani ZEU ve skutečnosti nikdy nepředpokládaly, že nahradí nebo snad budou nadřazeny Spojeným národům a OBSE; jsou jednoduše regionálními reprezentanty těchto organizací.

Problém spočívá v určení stupňů intervence a jejich konkrétních cílů. Očekává se, že ZEU a NATO ochotně splní jakýkoli úkol, který jim OSN a OBSE určí. Ale jak dlouho? Byly by obě tyto organizace, tedy především jejich členské země, ochotny opět přijmout funkci ochránce mezinárodní bezpečnosti a stability, kdyby se znovu objevila nějaká regionální hrozba?

Podle jedné teorie by se Spojené národy měly věnovat té nejvyšší úloze - politickému zprostředkování - monitoringu a prevenci. Což vyžaduje méně ozbrojených struktur, prostředků a vojáků. V situacích, kdy bude ohrožen mír, budou v rámci speciálních mírových operací intervenovat různé regionální a transregionální orgány.

To by se mohlo stát prvním krokem k dosažení toho, co by ráda viděla řada expertů: zřízení jakéhosi „vzájemně se zajišťujícího systému“, který by nejenom umožnil, aby byly co nejefektivněji využívány zdroje, ale také aby bylo zabráněno zmatkům jak na té nejvyšší, rozhodovací úrovni, tak na těch nejnižších. Ilustrací toho byla nedávná situace v Jugoslávii, kdy generálové Rose a Cot prosazovali letecké údery NATO a zvláštní vyslanec OSN Akashi je pod různými záminkami odkládal, NATO naléhalo, a New York věřil, že Srbsko dodrží své sliby. To je více než pouhý příklad zmiňovaných problémů, protože tyto případy potvrzují

komplexnost celého problému jako politikum prvořadě důležitosti. Se selhávající vojenskou pomocí lze totiž udělat jen velmi málo.

Navíc musí být zdůrazněno, že **mírové operace jsou jiné než všechny ostatní druhy vojenských operací. Cílem mírových operací není vítězství ve vojenském slova smyslu: protivníkem je nepřítel jako takový, ne nějaké konkrétní vojsko.**

Tím, že mírové operace ztrácejí některé typické předpoklady tradičního konceptu vítězství, jako je zničení sil nepřítele, dobytí měst či center zvláštní důležitosti, stávají se vojenské cíle proměnlivými a nejasnými. V mnoha případech totiž je (byl) úspěch dosažen spíše jako výsledek kompromisu než nějakého vojenského vítězství.

Italské mírové operace: krátký historický přehled

Italské ozbrojené síly se zúčastňují mezinárodních mírových a policejních operací již od sjednocení Itálie v roce 1860. Ačkoliv se povaha, operační profil a obecný politický kontext těchto misí od té doby podstatně změnily, celkový přístup zůstává v podstatě tentýž: zachování mezinárodní stability, zajištění míru a bezpečnosti obyvatelstva, které bylo postiženo tragédií občanské nebo mezinárodní války či jinými nepříznivými okolnostmi.

Italská účast na mezinárodních operacích je připomínána již nedlouho po vzniku nového italského království na konci 19. století. Z jedné strany se tehdy italský stát chopil příležitosti „vztyčit vlajku“, která zdůraznila přítomnost nového činitele na mezinárodní scéně, kde do té doby dominovaly pouze velmoci (Rakousko-Uhersko, Francie, Velká Británie, Prusko a Rusko). Na druhé straně stabilita v sousedních regionech, na Balkáně a ve Středomoří, byla neodlučitelnou podmínkou sociální a ekonomické reorganizace italského státu. Proto i tak malý příspěvek k úsilí zabránit zmatkům a politickým nepokojům vně hranic, jako bylo odeslání vojáků či pozorovatelů do výše uvedených oblastí, byl pokládán italskou vládou jako vysoce prospěšný pro budování národa a nesoucí okamžitý zisk v pojmech mezinárodní prestiže.

Prvním příkladem účasti italských jednotek v takovýchto mezinárodních operacích byla účast v evropské komisi delimitace hranic na Balkáně (byl to technický orgán zřízený na berlínském kongresu v letech 1877-78). Před druhou světovou válkou pak italští specialisté pracovali v celé řadě různých misí: např. při hraničních delimitacích (Albánie, Československo), dočasný výkon vládní moci (Kréta), kontrola zastavení palby (Řecko - Turecko, Srbsko - Bulharsko, Řecko - Bulharsko), monitorování voleb (německo-polské plebiscity ve Slezsku, rakousko-maďarský plebiscit v Šoproni, česko-polský plebiscit na Těšínsku, rakousko-jugoslávský plebiscit v Klagenfurtu, francouzsko-německý plebiscit v Saarlandu v Sársku), kontrola odzbrojení (tzv. ústředních mocností), zprostředkovatelská mise (Vilnius) a intervenční jednotky (Šanghaj).

Itálie byla po druhé světové válce (v její první polovině bojovala na straně Osy a ve druhé polovině byla rozdělena občanskou válkou) opět pozvolna přijímána do mezinárodního společenství. Prvním znamením takového návratu bylo vyhlášení bývalého Italského Somálska poručenským územím (1949) a jeho znovupodřízení italské správě (na což si mimochodem v té době dělал nárok také bývalý Sovětský svaz). Italský vojenský i civilní personál velmi aktivně přispíval k ochraně a podpoře nově vytvořené somálské národní administrativy a při organizování ozbrojených sil a policie, takže se mandát podařilo splnit pět měsíců před jeho vypršením.

V této době, kdy plnila poručenský mandát v Somálsku, Itálie ještě nebyla členem OSN a ani jím nebyla během korejské války, kdy dala Červenému kříži k dispozici mobilní vojenskou nemocnici. Přijetí Itálie do OSN v r. 1955 zvýšilo úroveň jejích materiálních závazků a narostl i počet operací prováděných pod „modrobílou vlajkou“. Operace překročily rámec regionální dimenze, která charakterizovala dřívější angažovanost bývalého italského království. Ovšem ve slepé uličce blokové konfrontace nebyla v Evropě ani ve Středomoří žádná možnost realizovat mírové iniciativy OSN. Ba Středomoří samo se stalo integrální součástí hry na šachovnici velmocí, které drasticky omezovaly „svobodu pohybu“ států středomořské pánve.

V tomto kontextu nahlížela Itálie na účast v misích OSN mimo vlastní území jako na relativně bezpečné a levné prostředky znovupotvrzení svého mezinárodního postavení a realizující jeden z morálních principů obsažených v italské ústavě, ve které stojí, že Itálie odmítá válku jako prostředek pro uspořádávání mezinárodních sporů. Itálie vždy viděla svůj vojenský příspěvek jako způsob podpory ducha Charty Spojených národů. Žádná italská politická strana nikdy opravdu důrazně neprotestovala proti italské účasti na operacích pod záštitou OSN.

Od roku 1955 se italské jednotky a specialisté účastnili téměř všech operací OSN, a to buď přímo vojenskou podporou, nebo zdravotními jednotkami a helikoptéry (např. letecký most při transportu švédského kontingentu ze Stockholmu do Ismailu pro UNEF I v roce 1956). Italský příspěvek k misím OSN nebyl bez obětí: dva vojáci v modrých přilbách byli zabiti v UNTSO (od roku 1958) a UNIIMOG (1988-1991); 13 letců z ONUC přišlo o život v Kongu (1960-64).

Dohoda z Camp Davidu v r. 1978 znamenala první multilaterální (západní) úsilí k stabilizaci regionu a Itálie se k ní okamžitě připojila. V r. 1982 spolu s mnohonárodními silami a pozorovateli italské vojenské námořnictvo zabezpečovalo tyto síly v Suezském průplavu.

Akce vrcholily v letech 1982-84, kdy byly v Libanonu po invazi izraelské armády nasazeny dva kontingenty nadnárodních ozbrojených sil. Na jaře 1982 Italové (jeden pěší prapor) dozírali spolu s francouzskými i americkými jednotkami na stažení příslušníků jednotek Organizace pro osvobození Palestiny z Bejrútu. O několik měsíců později, v září 1982, po otevřeném násilí vyvolaném masovým zabíjením v palestinských uprchlických táborech křesťanskými maronity, přistála v Bejrútu početná expedice mnohonárodních sil. Bylo to poprvé v poválečné historii, kdy Itálie nasadila tak velké síly: jednu smíšenou brigádu, jednu námořní divizi (s obojživelnými jednotkami), bojová a dopravní letadla se základnou na Kypru k udržování leteckého mostu do Itálie.

Rozsah této akce, její náklady, ztráty na mrtvých a raněných vyvolaly první velkou debatu italské veřejnosti o statutu, roli a budoucnosti ozbrojených sil. Navzdory dobrému výkonu vojáků v Bejrútu se stalo zřejmým, že úroveň výcviku a připravenosti, kterou vyžadují moderní mírové operace, mohou zaručit jen profesionální vojenské jednotky.

Tendence zaměstnávat v mírových operacích vojáky na delší úvazek byla posílena i nedávnými zkušenostmi italských sil v Somálsku a Mosambiku, kde byli tito nasazení vojáci s ohledem na jejich praxi veliteli žádáni, aby zůstali až do konce své vojenské služby. Proto změnili svůj služební statut povolanců na dobrovolníky s dlouhodobým závazkem.

Od udržování míru k vynucování míru

Konec studené války umožnil řešit řadu mezinárodních a občanských válek a zatížil tak OSN povinností budovat mise pro udržování a vytváření míru. Bohužel zhroucení omezujících bariér, které bylo všemi Evropany tak vřele vítáno, otevřelo dveře návratu starých nacionalistických problémů, které jsou i po 45 letech stále živé a destabilizující. Evropané, kteří se dlouho domnívali, že jsou „imunní“ vůči lokálním válkám (o třetí světové válce se nikdy nedomnívali, že by byla reálná), se stali svědky rozšíření lokálního patriotismu a nacionalismu po celém kontinentě a po rozpadu Jugoslávie i propuknutí občanské války. Mezinárodní organizace, jakými jsou Evropské společenství, Západoevropská unie (ZEU), NATO a KBSE (Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě), se pokusily v Jugoslávii tuto občanskou válku zastavit a zároveň monitorovaly nepokoje a „horká místa“ v bývalém Sovětském svazu. Itálie, která je členem těchto institucí, se připojila téměř ke všem prováděným operacím.

Po osvobození Kuvajtu (na kterém se Itálie podílela bojovými letouny, výsadkovými jednotkami, zdravotním i týlovým zabezpečením a odminovacími jednotkami) byly italské jednotky poslány do Kurdistánu jako příspěvek k operaci *Provide Comfort*. Civilní obyvatelstvo zvláště oceňovalo italskou mobilní nemocnici. V tu dobu propukla současná jugoslávská tragédie, která klade před italské mírové mise další úkoly.

V bývalé Jugoslávii byly italské vojenské i civilní osoby zasazeny v rámci monitorovací mise Evropského společenství. V této misi zahynuli čtyři Italové a jeden francouzský pozorovatel, protože jugoslávský stíhač sestřelil jejich helikoptéru. Byl to vlastně útok proti celému mezinárodnímu společenství, neboť helikoptéra byla natřena bíle a měla modro-zlatý prapor Evropského společenství. Dále zemřeli čtyři italské letci, protože jejich transportní letoun byl sestřelen raketou během letu s humanitární pomocí do Sarajeva. Žádná z válčících stran se k odpovědnosti nepřihlásila.

Během jugoslávské krize pracovali italské pozorovatele v této oblasti pod záštitou KBSE. Italské lodě, letadla a hlídkovací čluny (na Dunaji) pomohly dodržovat embargo uvalené na zbytky Jugoslávie. Přítomnost pozemních sil byla minimální, vzhledem k citlivosti všech válčících stran bývalé Jugoslávie na italské (respektive německé) vojáky na svém území, třebaž v modrých helmách.

Na druhé straně byly pozemní síly tím hlavním italským příspěvkem při dvou důležitých operacích: v Mosambiku při kontrole provádění zastavení palby mezi vládou a opozicí (ONUMOZ), a v Somálsku (UNOSOM II). Zatímco v Mosambiku italské horské jednotky vykonávaly službu (tj. střežily důležitý koridor z vnitrozemí k moři) relativně snadno, v Somálsku utrpěli italské parašutisté a pěchota značné ztráty (pět mrtvých a třicet zraněných).

Italská vláda (a veřejné mínění) se také kvůli Somálsku střetla s generálním tajemníkem OSN. Oficiální italský postoj odmítal použití vojska a směřoval k zahájení dialogu se všemi válčícími frakcemi; dával za vinu generálnímu sekretáři a vojenskému velení OSN v Mogadišu za zvyšující se používání násilí. Nakonec byl italský kontingent stažen z hlavního města Somálska a nasazen ve vnitrozemí.

Obnovená naděje

Italská politika v Mogadišu nebyla bez chyby, zvláště když Itálie naléhala na udržování dialogu s kmenovými náčelníky a bandity. Nicméně celkový přístup byl správný. OSN vstoupilo do Somálska na konci Američany řízené operace *Restore Hope* (Obnovená naděje), aby poskytlo humanitární pomoc a zřídilo nějakou formu vlády. I když OSN a humanitární pracovníci dosáhli určitých pozitivních výsledků (např. byl zastaven uměle vyvolaný hladomor), zvyšující se použití vojenské síly zesílilo nepřátelství místního obyvatelstva vůči nim.

Za dané složité situace v Somálsku je těžké přijmout uspokojivá politická a vojenská opatření. Autor příspěvku ovšem nezamýšlí kritizovat účastníky mise. Je ale marné hledat odpovědnost a chyby v Mogadišu, jestliže na politické úrovni tak často selhává vzájemné pochopení a společné plánování mezi OSN a vládami. Když OSN převzalo od Spojených států velení operace *Restore Hope*, mělo jasně a jednoznačně vyhlásit, jaké jsou politické cíle operace a jak jich bude dosaženo. Navíc by se vlády, jejichž jednotky se těchto misí zúčastňují, měly zdržet jakékoli **politické kontroly** svých kontingentů.

Mírové operace nelze provádět v tak složitém prostředí, jaké je po skončení občanské války v Somálsku, aniž by bylo nejprve určeno kdo bude hlavním velitelem, co kdo bude dělat a jakých cílů má být dosaženo. Bez takového ujasnění bude každá intervence vojsk, jak pro *vytvoření míru*, tak na *vynucení míru*, odsouzena k nezdaru.

Ovšem bez ohledu na to, co se snad stane v Somálsku, bude italská angažovanost v mírových operacích pokračovat. Účast vojenských jednotek na humanitární pomoci pod patronací OSN (nebo jiných organizací) bude pro vládu a veřejné mínění velmi důležitá. Je také pravděpodobné, že Itálie bude chtít hrát větší roli v rámci Organizace spojených národů, vedle dalších států jako Japonsko a Německo. Je zřejmé, že tímto přístupem si asi Itálie bude vylepšovat své postavení na mezinárodní scéně. Ale je také pravdou, že italský zájem o „obnovování naděje“ a budování míru ve všech méně šťastných místech světa bude upřímný a nemůže být pokládán jen jako prosazování italských národních zájmů.

(Psáno pro *Vojenské rozhledy*)

Některé použité zkratky v textu:

- * ONUC (UN Operation in Congo): Operace OSN v Kongu
- * ONUMOZ (UN Operation in Mozambique): Operace OSN v Mosambiku
- * UNEF (UN Emergency Forces): Mimořádné ozbrojené síly OSN
- * UNIIMOG (UN Iran-Iraq Military Observer Group): Skupina vojenských pozorovatelů OSN v iránsko-iráckém konfliktu
- * UNGCI (UN Guards Contingent in Iraq): Hlídkový kontingent OSN v Iráku
- * UNMOGIP (UN Mission Obs. Group in India and Pakistan): Skupina vojenských pozorovatelů OSN v Indii a Pákistánu
- * UNOSOM (UN Operation in Somalia): Operace OSN v Somálsku
- * UNTSO (UN Truce Supervisory Organization): Organizace OSN pro dozor nad příměřím v Palestině